

สังคมวิทยาการท้องถิ่นและชุมชน

รองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ

ความหมายของชุมชน

ชุมชนในฐานะเป็นเจ้าของบ้านมี

บทบาทสำคัญในการท้องถิ่นมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท้องถิ่นเชิงนิเวศ

ชุมชน(Community) หมายถึง กลุ่มคนที่มา

อยู่ร่วมกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ทำ

ให้คนเหล่านี้มีความสนใจร่วมกันในทุกด้าน

ไม่เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ทำให้เกิด

ความรู้สึกร่วมกัน ความรู้สึกเป็นกลุ่มหรือ

สังคมกว้างขวางมากพอที่จะครอบคลุมไป

ถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนพวกเดียวกันนี้
ชุมชนเป็นการรวมตัวของคนที่รวมกันเข้า
เป็นกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มขนาดเล็กคือหมู่บ้านซึ่ง
เป็นสังคมชนบท ไปจนถึงชุมชนขนาดใหญ่
แบบสังคมเมืองหรือประเทศชาติ

อีกความหมายหนึ่ง ชุมชนคือกลุ่มคนที่
อยู่รวมกันในอาณาบริเวณและเป็นกลุ่มเล็ก
ที่สุดที่สามารถจะดำรงชีวิตทางสังคมใน
ด้านต่าง ๆ ทั้งหมด การพิจารณาศึกษา
ชุมชนจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางกายภาพ
เช่น ลักษณะภูมิศาสตร์ และปัจจัยทางสังคม
ไปด้วยเพื่อให้คำนิยามคำว่าชุมชนสมบูรณ์

ขึ้น คำจำกัดความคำว่าชุมชนจะต้อง
คำนึงถึงลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ

1.สมาชิกภายในชุมชนต้องมี

ประสบการณ์ร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกันเพื่อ
ทำเรือนแรม (Homestay) มีประเพณี
ร่วมกันสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม เป็นต้น จะต้องเป็น
ประสบการณ์และกิจกรรมที่มีความสำคัญ
ต่อคนในสังคม สำหรับเป็นสัญลักษณ์
ร่วมกันในชุมชน

2.คนในชุมชนมีความรู้สึกว่าเป็นพวก

เดียวกันเป็นชุมชนเข้มแข็ง (Active
community) สามารถดำรงกิจกรรมด้าน

การท่องเที่ยวได้ยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียง
สามารถดำรงอยู่ได้ในฤดูกาลที่ไม่มี
การท่องเที่ยว ความรู้สึกร่วมกันทำให้มีความรู้สึก
ว่าตนเองแตกต่างกับคนอื่นในฐานะเป็น
เจ้าของบ้านผู้รับนักท่องเที่ยวผู้เป็นแขกมา
เยี่ยมเยือน

คนในชุมชนต้องใช้ชีวิตส่วนใหญ่ภายใน
ชุมชนเป็นระยะเวลาตั้งถิ่นฐาน 5 ปีหรือ
มากกว่า 5 ปี มีความรู้สึกเป็นญาติพี่น้อง
ร่วมกันกับคนในชุมชน เพื่อทำให้เกิดหรือ
สร้างความร่วมมือในชุมชนสำหรับทำ
กิจกรรมการท่องเที่ยว

การศึกษาชุมชนด้านการท่องเที่ยวต้อง คำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ

1. ปัจจัยด้านกายภาพ เป็นปัจจัย
ภายนอกที่นักท่องเที่ยวเห็นได้ เช่น การตั้ง
ถิ่นฐาน การใช้ที่ดิน การปลูกบ้าน ระบบ
การสื่อสารคมนาคม โครงสร้าง
สาธารณูปโภค สถาปัตยกรรม เป็น
แรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวของคนภายใน
ชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจอยากมา
ท่องเที่ยวและเรียนรู้ธรรมชาติรวมทั้งสิ่งที่
เห็นได้ภายนอกของชุมชน

2. ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่
มนุษย์สร้างขึ้นให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกัน

ธรรมชาติได้ เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่
 ถ่ายทอดให้กับคนในชุมชน นักท่องเที่ยว
 สนใจศึกษาและสัมผัสวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ
 เช่น สถาปัตยกรรม จิตรกรรม
 ประติมากรรม รวมทั้งวรรณกรรม
 พิธีกรรมในชุมชน เป็นการท่องเที่ยวเชิง
 สังคม ในรูปการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม
 เช่น ผลิตภัณฑ์พื้นเมือง สินค้าหนึ่ง
 ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล เครื่องจักสาน ผ้าไหม
 โดยทั่วไปสังคมวิทยาการท่องเที่ยวแบ่ง
 ชุมชนเป็นชุมชนชนบทและชุมชนเมือง
 ด้วยการกำหนดลักษณะชุมชนตามปัจจัย
 สำคัญคือ

1.ขนาดประชากร (Size) หมายถึง
จำนวนประชากรในชุมชน ในชนบท
ประชากรในชนบทมีขนาดประชากรต่ำกว่า
2,500 คน ส่วนประชากรในชุมชนเมืองมี
ประชากรมากกว่า 2,500 คน ในชุมชน
ชนบทที่มีประชากรน้อยจะทำให้
นักท่องเที่ยวได้ไปพักผ่อนเป็นการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศใกล้ชิดกับธรรมชาติ ส่วนชุมชน
เมืองที่มีประชากรมาก นักท่องเที่ยวอาจได้
พบปะผู้คนในเมืองจำนวนมากกว่าชนบท

2.ขอบเขตชุมชน หมายถึงขอบเขต
ทางการปกครอง เขตทางวัฒนธรรม หรือ
เขตภูมิศาสตร์ ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ

วัฒนธรรมของชุมชนแต่ละเขต ที่มีลักษณะ
 แตกต่างกันตามเขตภูมิศาสตร์ เขต
 วัฒนธรรมหรือเขตการปกครอง เช่น ชุมชน
 เขตหนาวมีวัฒนธรรมต่างกับชุมชนเขต
 ร้อน นักท่องเที่ยวจะต้องเตรียมตัวเดินทาง
 อย่างไร ในเขตชุมชนชนบทนักท่องเที่ยว
 จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบในชุมชนที่
 ต่างกับเมือง

3.หน้าที่หรือความสำคัญ (Function)
 ของชุมชนในสังคม ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ
 จุดมุ่งหมายของการเดินทางไปท่องเที่ยว
 เช่น หน้าที่ของชุมชนชนบทคือผลิตอาหาร
 ให้กับสังคมเมือง นักท่องเที่ยวจะได้เดิน

ทางเข้าไปดูการผลิตอาหารขั้นต้น
(Primary production) หรืออาจเข้าไปใช้
ชีวิตร่วมกับชุมชนชนบทในการดำรงชีวิตที่
เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารตั้งแต่การ
คัดเลือกพันธุ์ข้าว การหว่านเมล็ดพันธุ์ การ
ไถหว่าน ปักดำ การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว
จนถึงการแปรรูปข้าวขั้นต้น เช่น การสีข้าว
ในโรงสีชุมชน จนถึงส่งข้าวสารให้กับ
ชุมชนเมืองที่มีหน้าที่แปรรูปข้าวให้เป็น
อาหารสำเร็จรูปให้กับผู้บริโภคโดยตรง
ภายในประเทศ หรือส่งออกข้าวกระป๋องไป
ต่างประเทศ

4.การจัดองค์การสังคม (Social organization) หมายถึงการจัดระบบความสัมพันธ์ภายในชุมชน ในเขตชนบท ระบบองค์การเป็นแบบรูปนัย (Informal organization) เป็นระบบที่เน้นความสัมพันธ์ทางชีวสังคมแบบปฐมภูมิ (Primary relation) เช่น ระบบความสัมพันธ์ในครอบครัว เมื่อนักท่องเที่ยวได้เข้าไปใช้ชีวิตในชุมชน ชนบทจะทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ ลูก ระหว่างครูนักเรียน พระกับชาวบ้านตามหลักบ้าน วัด โรงเรียนหรือหลัก บวร เป็นความสัมพันธ์ในระบบ

องค์การที่แตกต่างกับองค์การทุติยภูมิ
(Secondary organization) เช่น ระบบการ
ทำงานของรัฐบาล ศาลยุติธรรม ระบบ
รัฐสภา ตลาดหุ้น ระบบการศึกษาขนาด
ใหญ่ใหญ่ในมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกับ
โรงเรียนขนาดเล็กในชนบท เป็นสิ่งที่
นักท่องเที่ยวจะได้เข้าไปสัมผัสในชุมชนที่มี
การจัดระบบองค์การที่ได้รับอิทธิพลจาก
ประเพณี ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมและสังคม
ในเขตเมืองและชนบท

สังคมวิทยาเมืองและสังคมวิทยาการ
ท่องเที่ยวแบ่งชุมชนออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.การเดินทางและการท่องเที่ยวใน
 ชุมชนชนบทหรือชุมชนดั้งเดิม เป็นชุมชน
 ขนาดเล็กมีการใช้ที่ดิน (Land use)
 คล้ายคลึงกันไม่แตกต่างกันหลากหลายใน
 สังคมไทยมีชุมชนประเภทหมู่บ้านประมาณ
 50,000 หมู่บ้าน แบ่งเป็นหมู่บ้านดังต่อไปนี้
 ประเภทแรก หมู่บ้านโดดเดี่ยว
 (Isolated village) เป็นหมู่บ้านพวกสังคม
 ขนาดเล็ก เช่น หมู่บ้านชุมชนดั้งเดิม สังคม
 ลำสัตว์ สังคมเก็บของป่า หรือชุมชนขนาด
 เล็กในเขตบริเวณชายขอบ (Marginal) ใน
 ประเทศไทยมีชุมชนหมู่บ้านโดดเดี่ยว

ประมาณร้อยละ 15 มีการใช้ที่ดิน 2 ประเภท
คือ

ประเภทแรก การใช้ที่ดินสำหรับที่อยู่
อาศัย (Residential area) สำหรับปลูกบ้าน
นักท่องเที่ยวอาจเข้าพักอาศัยเรียนรู้
ดำรงชีวิตร่วมกันคนในชุมชนเพื่อเข้าทำ
กิจกรรมต่าง ๆ ในบ้านร่วมกับคนในบ้าน

ประการที่สอง การใช้ที่ดินสำหรับทำนา
หรือทำฟาร์ม (Farm area) เป็นเขตสีเขียว
(Green zone) อยู่รอบนอกหมู่บ้านตั้ง
แผนภูมิ

แผนภูมิแสดงรูปแบบการใช้ที่ดินหมู่บ้านโดดเดี่ยว

เขตฟาร์ม

เขตฟาร์ม

เขตที่อยู่อาศัย

เขตฟาร์ม

เขตฟาร์ม

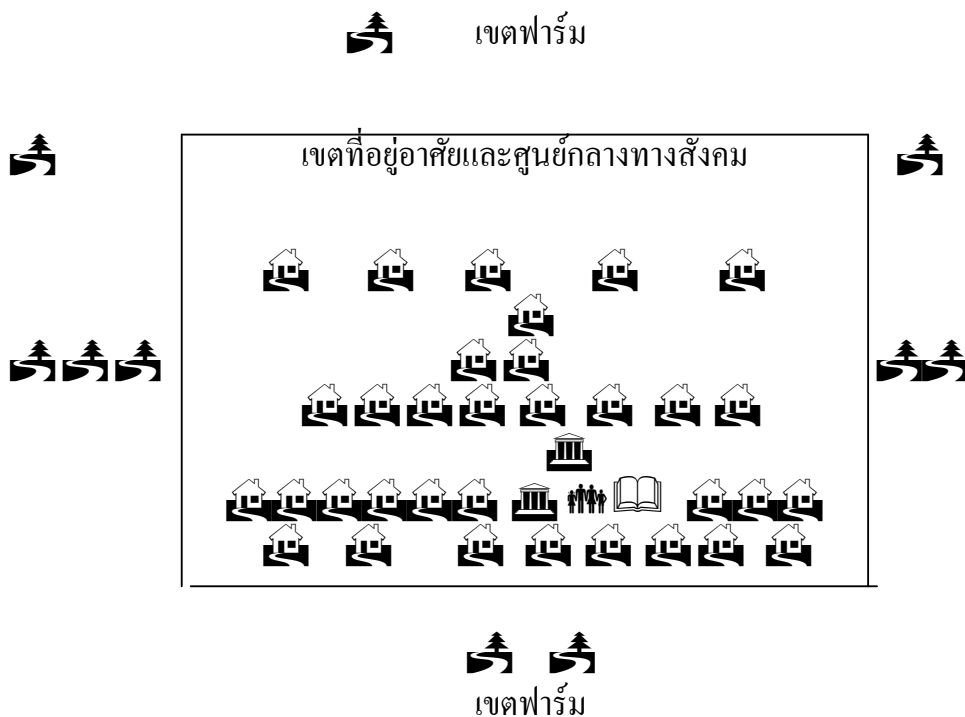
ประการที่สอง หมู่บ้านแบบกระจุก
(Cluster village) เป็นหมู่บ้านที่มีการใช้
ที่ดิน 3 แบบคือ

ประการแรก การใช้ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย

ประการที่สอง การใช้ที่ดินเป็นเขต
ศูนย์กลางทางสังคม(Social center) เช่น
ตลาด โรงเรียน สถานที่ราชการและวัด

ประการที่สาม การใช้ที่ดินเป็นเขต
ทำนา

แผนภูมิแสดงรูปแบบการใช้ที่ดินแบบหมู่บ้านแบบกระจุก

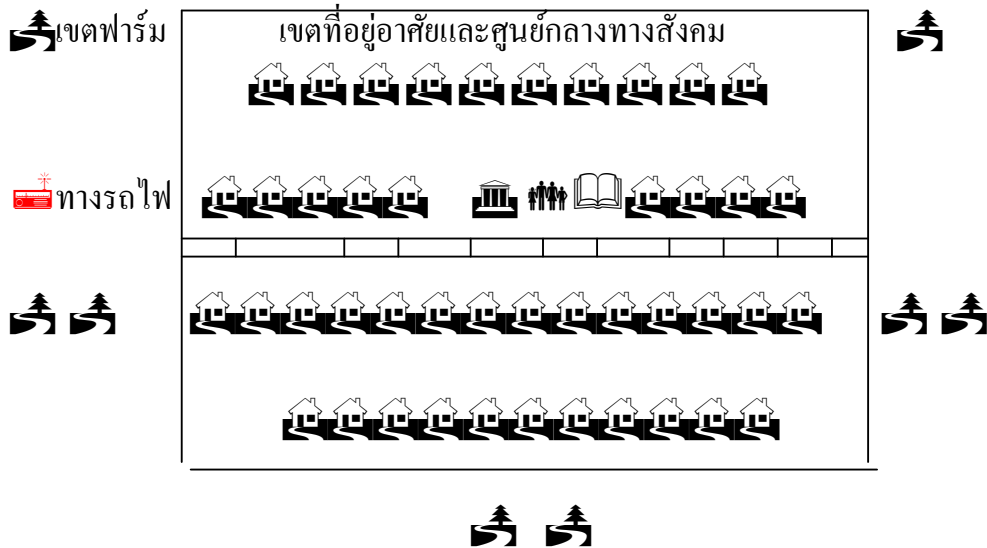

หมู่บ้านแบบกระจุกและหมู่บ้านแบบ
เรียงขนานเป็นหมู่บ้านที่มีประวัติการตั้ง
ชุมชนท้องถิ่นยาวนานกว่าหมู่บ้านแบบโดด
เดี่ยว ซึ่งมักเป็นหมู่บ้านเกิดใหม่ ในประเทศ
ไทยมีหมู่บ้านแบบกระจุกและหมู่บ้านเรียง
ขนานประมาณร้อยละ 85 หมู่บ้านแบบ
กระจุกมักมีการยอมรับการกลายเป็น
สมัยใหม่ (Modernization) ได้มากที่สุด
เนื่องจากลักษณะภูมิศาสตร์สามารถสร้าง
ระบบสาธารณูปโภคโดยเฉพาะระบบถนน
ได้ง่ายและใช้ต้นทุนการสร้างถนนได้ถูกกว่า
หมู่บ้านแบบอื่น เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้าน
แบบเรียงขนาน ส่วนหมู่บ้านแบบโดดเดี่ยว

มีการยอมรับการกลายเป็นสมัยใหม่น้อย ที่สุด เป็นหมู่บ้านที่พยายามพึ่งตนเองและ ต่อต้านเทคโนโลยีสมัยใหม่

แผนภูมิที่ 22 แสดงรูปแบบการใช้ที่ดินแบบหมู่บ้านเรียงขนาน

เขตฟาร์ม

ประการที่สาม หมู่บ้านเรียงขนาน (Line village) หมู่บ้านแบบกระจุกและหมู่บ้านแบบเรียงขนานไปตามคลองหรือทางรถไฟ เป็นหมู่บ้านเก่าที่ตั้งถิ่นฐานมานาน

นักท่องเที่ยวอาจเข้าเยี่ยมชมประวัติศาสตร์
 ท้องถิ่น สอบถามพูดคุยกับชาวบ้านเรื่องการ
 ดำรงชีวิตประเพณีวัฒนธรรมที่ผ่านมา
 เนื่องจากเป็นหมู่บ้านเก่ากว่าหมู่บ้านแบบ
 โดดเดี่ยว ทำให้หมู่บ้านแบบกระจุกและ
 หมู่บ้านแบบเรียงขนานมีสาธารณูปโภค
 มากกว่า ทำให้นักท่องเที่ยวมีเครื่องมือ
 สื่อสารคมนาคมมากกว่าหมู่บ้านแบบโดด
 เดี่ยว นักท่องเที่ยวอาจเข้าร่วมประเพณี
 ทำบุญ ตักบาตร ประเพณีต่าง ๆ เป็นการ
 ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้มากกว่าหมู่บ้าน
 โดดเดี่ยว

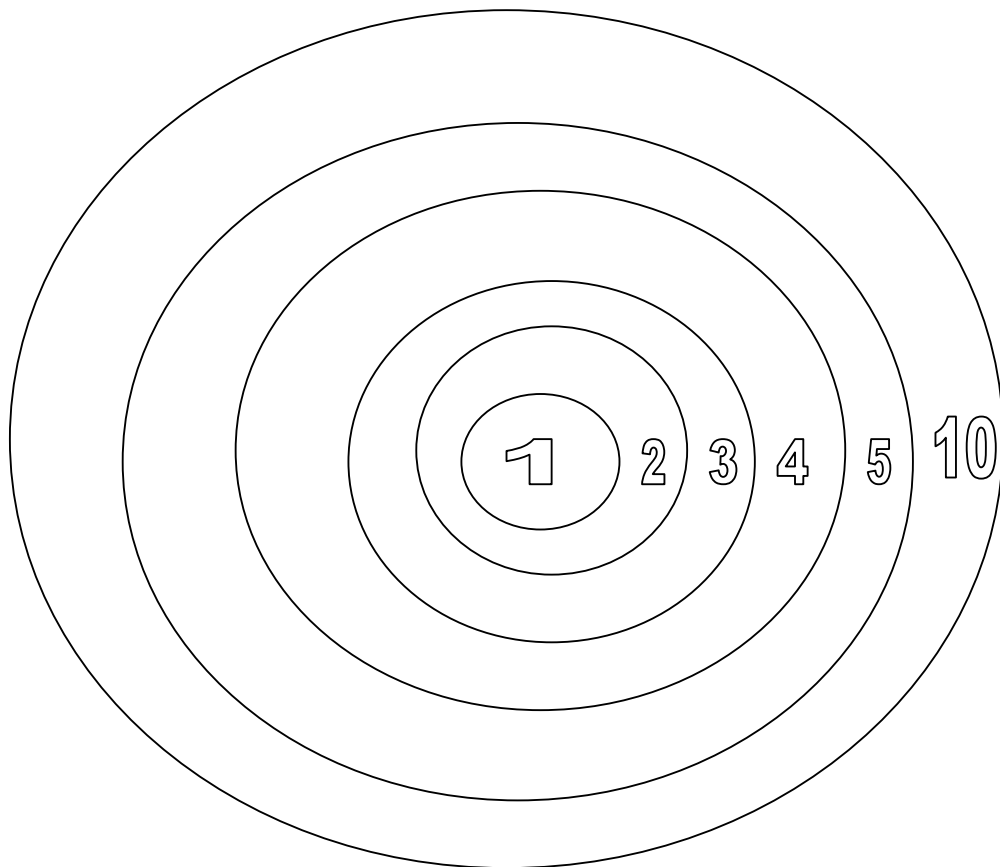
ชุมชนชนบทเป็นชุมชนที่เป็นการ
 ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติหรือการท่องเที่ยว
 เชิงนิเวศ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึง
 ธรรมชาติ เข้าถึงชุมชนที่เป็นการผลิต
 โดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูล
 การผลิตวัตถุดิบ เป็นการท่องเที่ยวเชิง
 อนุรักษ์ นักท่องเที่ยวจะมีโอกาสเรียนรู้ภูมิ
 ปัญญาพื้นบ้าน ใช้ชีวิตร่วมกับคนในชุมชน
 เรียนรู้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม จนทำให้เข้าใจวิถี
 ชีวิตที่แท้จริง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและ
 ความร่วมมือระดับสูงต่อไป เพื่อทำให้เกิด
 การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.ชุมชนเมืองเป็นชุมชนที่มีการใช้ที่ดิน
หลายชนิดมีการเดินทางท่องเที่ยวในนคร
(City or urban community) เป็นการ
ท่องเที่ยวเข้าไปในเขตชุมชนที่มีการใช้ที่ดิน
หนาแน่น ประชากรในชุมชนมีความ
หลากหลายต่างแบบ (Heterogeneous) ต่าง
กับชนบทที่มีประชากรเป็นแบบเดียวกัน
(Homogeneous) นักท่องเที่ยวจะเข้าไป
ปะปนในชุมชนเมือง เป็นการท่องเที่ยวใน
นครที่ซับซ้อนในเขตชุมชนต่าง ๆ ดังนี้

1.เขตธุรกิจใจกลางเมือง (Central
business district) เป็นเขตใจกลางเมืองที่
นักท่องเที่ยวเข้าไปซื้อของตามสถานธุรกิจ

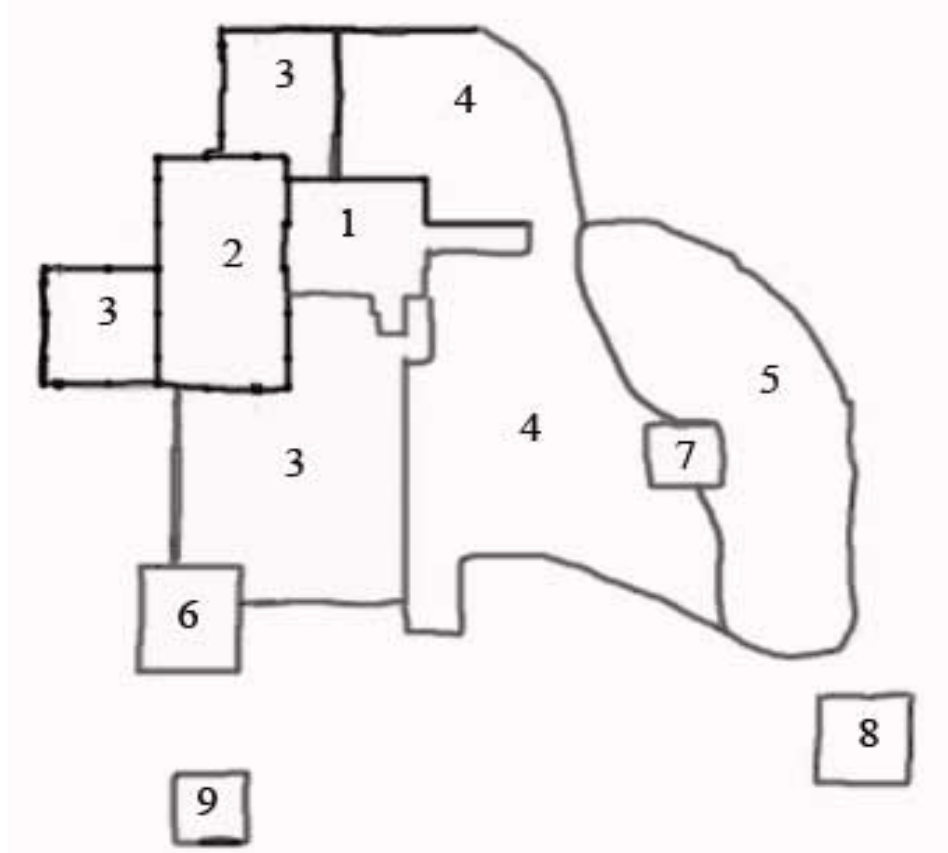
ต่าง ๆ ในใจกลางเมือง เช่น ลักษณะการใช้
ที่ดินตามทฤษฎีวงแหวน (Concentric
zone theory) เขตที่หนึ่งเป็นเขตธุรกิจที่ไม่

แผนภูมิที่ 23 แสดงรูปแบบการใช้ที่ดิน
ทฤษฎีวงแหวน

มีครอบครัว เป็นชุมชนที่มีการใช้ที่ดิน
สำหรับธุรกิจทุกชนิด เป็นชุมชนที่มีคน
เดินทางท่องเที่ยวทางธุรกิจโดยเฉพาะช่วง
ชั่วโมงเร่งด่วนตอนกลางวัน กลางคืนจะมี
เฉพาะยาม

แผนภูมิที่ 24 แสดงรูปแบบการใช้ที่ดิน
ทฤษฎีหลายจุดศูนย์กลาง

ฝึาสำนักงาน นักท่องเที่ยวอาจท่องเที่ยวใน
 ทฤษฎีการใช้ที่ดินแบบหลายจุดศูนย์กลาง
 (Multicentric) พักในโรงแรมหรือ
 ผู้ประกอบการที่พักที่เป็นธุรกิจ เนื่องจากไม่
 มีครอบครัว (Non family area) อาศัยอยู่
 นักท่องเที่ยวจึงต้องเดินทางโดยใช้การ

ขนส่งมวลชนหรือบริการรถเฉพาะแท็กซี่
เดินทางกับการท่องเที่ยวแบบกลุ่ม
(Packaged tours) เป็นบริการท่องเที่ยวที่
รวมบริการทุกอย่างเข้าด้วยกัน เป็นส่วน
ร่วมมือสนับสนุนการท่องเที่ยว
นักท่องเที่ยวจะได้ชื่อของ เยี่ยมชมนครที่มี
คนมากมายหลายกลุ่มเดินทางประกอบ
ธุรกิจในช่วงตอนกลางวันหรือชั่วโมง
เร่งด่วน แสดงวิถีชีวิตแบบนครเต็มไปด้วย
สีสันของคนทำงาน เป็นการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมนคร ช่วงตอนเย็นประชาชนจะ
เดินทางกลับไปพักในเขตที่อยู่อาศัยในเขต
รอบนอกเมือง ศูนย์กลางนครจะมีแต่ตัว

อาคารและผู้ปฏิบัติหน้าที่เฝ้ายามช่วง
กลางคืนเป็นภาพนครอีกแบบหนึ่ง

2.เขตที่สองเขตห้องเช่าหรือเขตค้าส่ง

(Rooming house zone or wholesale) เป็น
เขตที่นักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตแบบนคร
ที่มีการค้าส่งคือการค้าระหว่างผู้ผลิตกับคน
กลาง (Middleman) ประกอบด้วยโกดังหรือ
คลังเก็บสินค้า (Warehouse) อาจมีผู้สร้าง
ภาพยนตร์นำไปเป็นฉากสร้างภาพยนตร์
นักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตแบบชุมชน
แออัด (Slum) ผู้คนที่ทำงานกับคลังสินค้า
เป็นบรรยากาศการทำงานขนส่งกับการ
ขนส่งเพื่อบรรทุกสินค้า เป็นเขตที่

นักท่องเที่ยวจะได้พบการทำงานตลาดทั้ง
วันและคืน ไม่มีการพักผ่อนหรือเขตผ่าน
สภาพ (Transition area) หมายถึงเขตที่
ประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มมา
ทำงานในคลังสินค้า พร้อมกับระบบการ
ขนส่งสินค้า มีท่าเรือ ท่ารถขนส่งสินค้า เป็น
บรรยากาศแตกต่างกับเขตที่ 1 ซึ่งเป็นเขต
ธุรกิจใจกลางเมืองทำธุรกิจ (Business) ซื่อ
ขายแลกเปลี่ยนสินค้านั้นมากกว่าจะเป็นผู้ผลิต
สินค้าแบบอุตสาหกรรม (Industrial) หรือ
ผลิตสินค้าหัตถกรรม (Manufacture) เขต
ห้องเช่าหมายถึงครอบครัวที่มีบ้านเพียง
ห้องเดียว พ่อแม่ลูกอาศัยอยู่ในห้องเดียว

เป็นครอบครัวยากจนพร้อมที่จะอพยพ
 ออกไปอยู่ในเขตอื่น เป็นเขตที่นักท่องเที่ยว
 อาจได้เห็นบรรยากาศคนไร้บ้านมารวมกัน
 เป็นครอบครัวใหญ่ด้วย เป็นบรรยากาศ
 ของพวกที่ชอบมารวมกลุ่มกันนอกบ้าน
 แม้ว่าจะมีบ้านเป็นของตนเอง

3.เขตผู้อพยพหรือเขตผู้มีรายได้น้อย

(Migrant or lower class zone) เป็นเขตที่มี
 ชนพื้นเมืองอพยพเข้ามาทำงานในนคร ทำ
 ให้มีบรรยากาศของประเพณีวัฒนธรรม
 เฉพาะถิ่นทั่วทุกสังคม นักท่องเที่ยวอาจเดิน
 ทางเข้ามาสัมผัสศึกษาชีวิตของคนพื้นเมือง
 ด้วยการซื้อเสื้อผ้า เครื่องประดับ อาหาร

พื้นเมือง โดยที่ชนพื้นเมืองนำมาใช้ในนคร
 เป็นเขตที่เหมือนสังคมจำลอง (Simulation)
 หรือสังคมสาธิตประเพณีวัฒนธรรมชน
 พื้นเมืองทั่วทุกภูมิภาคในเขตเมืองใหญ่
 เหมือนกับหม้อหลอม (Melting pot) ของ
 วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม นอกจากนี้ยัง
 เป็นเขตผู้รายได้น้อยมีรายได้จากค่าจ้าง
 (Wage) โดยไม่มีเงินเดือนประจำ (Salary)
 เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมแบบชนบท เป็น
 บรรยากาสที่ไม่เน้นวัตถุวิสัย (Objective)
 เป็นบรรยากาสของจิตวิสัย (Subjective)
 ผู้คนจะมีความเอื้ออาทรมากกว่านครเขตอื่น
 เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุอาจมีความ

ประทับใจเนื่องจากเป็นบรรยากาศคล้ายกับ
 การเยี่ยมญาติ หรือการท่องเที่ยวเชิง
 วัฒนธรรมมากกว่า

4.เขตชนชั้นกลางหรือเขตผู้ทำงาน

ประจำ (Middle class or workingman)
 เป็นเขตที่นักท่องเที่ยวจะได้พบกับ
 บรรยากาศที่ประกอบไปด้วยครอบครัว
 ชั้นกลางผู้ทำงานประจำมีรายได้เป็น
 เงินเดือน มีเทคโนโลยีเครื่องอำนวยความสะดวก
 สะดวกภายในบ้านครอบครัวเดี่ยว (Nuclear
 family) เป็นวัฒนธรรมที่พบทั่วไปในนคร
 กลางวันจะออกเดินทางไปทำงานในเขต
 ธุรกิจ นักท่องเที่ยวอาจพบกับบรรยากาศ

ผู้คนว่างเปล่าในช่วงตอนกลางวัน แต่เมื่อ
 หลังจากชั่วโมงทำงานก็จะเห็นผู้คนกลับมา
 อยู่บ้านในช่วงตอนกลางคืน วัฒนธรรมการ
 แต่งกายของชนชั้นกลางจะเป็นเครื่องแบบ
 มีวัฒนธรรมการทำงานแบบระบบราชการ
 (Bureaucracy) มีชั่วโมงการทำงาน
 พฤติกรรมการทำงานคล้ายกันเป็น
 วัฒนธรรมที่พบทั่วไปในนคร

5.เขตชนชั้นสูงหรือเขตบ้านชุด (High
 class or apartment) เป็นเขตที่อยู่อาศัย
 ของคนชั้นสูงที่อยู่ในเขตห่างจากชนชั้น
 กลาง ชนชั้นสูงมีวัฒนธรรมการทำงานที่
 นักท่องเที่ยวจะได้พบกับวัฒนธรรมการ

ทำงานชนชั้นสูงในฐานะผู้บริหารระดับสูง
 ที่แตกต่างกับผู้บริหารระดับกลางหรือผู้
 ปฏิบัติในชนชั้นกลาง เช่น ชั่วโมงการทำงาน
 แตกต่างกัน บริเวณที่พักอาศัยของชนชั้นสูง
 ประกอบด้วยเครื่องอำนวยความสะดวก
 มากมาย เช่น รถรับส่งเฉพาะ ที่พักอาศัยที่มี
 พนักงานต้อนรับใส่เครื่องแบบเฉพาะ มี
 ประเพณีการบริการเฉพาะที่ที่พักอาศัย ลาน
 จอดรถ จอดเครื่องบินส่วนตัว ห้องประชุม
 ห้องออกกำลังกายส่วนตัว ที่ที่พักอาศัยของ
 ชนชั้นสูงกลายเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่ว
 โลกที่ต้องการเข้าเยี่ยมชมวิถีชีวิตส่วนตัว
 ของชนชั้นสูงทุกด้าน เช่น อาหาร เสื้อผ้า

บริเวณบ้านพัก เครื่องมือเครื่องใช้ส่วนตัว
 ของครอบครัวชนชั้นสูงเป็นสิ่งดึงดูดใจของ
 นักท่องเที่ยว บางแห่งอาจจัดทำเป็น
 พิพิธภัณฑ์ หรือเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชม
 บางเวลาที่เจ้าของทรัพย์สินเปิดโอกาสให้เข้า
 ชมเป็นต้น ชนชั้นสูงอาจสร้างภาพลักษณ์
 โดยการสร้างภาพยนตร์แนะนำบ้าน และวิถี
 ชีวิต หรืออาจแสดงเป็นนิตยสารในบาง
 โอกาสเป็นสื่อให้นักท่องเที่ยวหาความรู้ก่อน
 เดินทางเข้าเยี่ยมชมก็เป็นได้

6.เขตอุตสาหกรรมหนัก (Heavy
 industrial) เป็นเขตที่มีการผลิตสินค้าด้วย
 เครื่องจักร เป็นการผลิตจำนวนมาก

นักท่องเที่ยวนครจะได้ชมวิถีชีวิตของ
คนงานในโรงงานทำงานเป็นช่วงกะ เขต
อุตสาหกรรมหนักจะทำงานเกี่ยวกับงานที่มี
การปลดปล่อยสูง มีมลภาวะมาก ส่วนใหญ่
จะเป็นชุมชนที่มีอัตราส่วนทางเพศ (Sex
ratio) สูงคือมีอัตราส่วนผู้ชายสูงมากกว่า
ผู้หญิง วัฒนธรรมการทำงานประกอบด้วย
ระบบเทคโนโลยีที่ป้องกันอันตรายมากมาย
นักท่องเที่ยวนที่เข้าเยี่ยมชมจะต้องปฏิบัติตัว
ตามกฎระเบียบของโรงงานอย่างเคร่งครัด
เพื่อป้องกันอันตรายขณะเข้าเยี่ยมชม
โรงงาน ขณะที่คนงานปฏิบัติงานผลิตสินค้า
ส่งไปที่อื่น นักท่องเที่ยวนจะมีความรู้เกี่ยวกับ

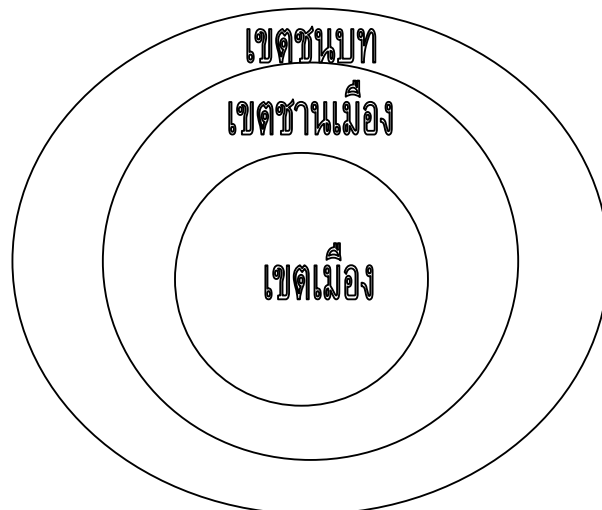
อันตรายจากสารเคมี อันตรายจากการใช้
ผลิตภัณฑ์ไม่ถูกต้อง เป็นการท่องเที่ยวแบบ
นครที่นักท่องเที่ยวจะได้ความรู้เกี่ยวกับ
ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง
ด้วย

7.เขตธุรกิจรอบนอก (Outline
business) เป็นเขตธุรกิจขนาดเล็กและปาน
กลาง (Small and medium enterprise) ที่
เกิดขึ้นใหม่ นักท่องเที่ยวจะได้พบ
บรรยากาศเขตธุรกิจรอบนอกเมืองที่เกิด
จากผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดปาน
กลางใหม่ที่แตกต่างกับเขตที่ 1 ซึ่งเป็นเขต
ธุรกิจเก่าใจกลางเมืองและเป็นธุรกิจขนาด

ใหญ่ที่มีประวัติการประกอบการยาวนาน
 ต่างกับธุรกิจขนาดเล็กและปานกลาง ซึ่ง
 ผู้ประกอบการผลิตสินค้าและบริการใหม่
 นักท่องเที่ยวจะได้ชมแนวโน้มธุรกิจใน
 ชุมชนแบบใหม่ ที่แตกต่างกับธุรกิจแบบเก่า
 ที่ผู้คนพบเห็นโดยทั่วไป ธุรกิจขนาดเล็ก
 และปานกลางเกิดจากความคิดริเริ่ม
 สร้างสรรค์ของชนชั้นกลางและชนชั้นสูงที่
 ต้องการประกอบการธุรกิจแบบใหม่ที่ไม่
 ซ้ำซากจำเจเหมือนธุรกิจแบบเก่าขนาดใหญ่
 ที่พบอยู่ทั่วไป นักท่องเที่ยวจะได้ร่วม
 เดินทางจินตนาการไปกับธุรกิจขนาดเล็ก
 และปานกลางในขณะนี้

8.เขตที่อยู่อาศัยรอบนอกเมืองหรือชานเมือง (Suburban area) เป็นเขตกึ่งเมืองและชนบท ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบกับเขตสีเขียว (Green zone) ในเขตนครบรรรยากาศ

แผนภูมิที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ชุมชนชนบท ชานเมืองและเมือง

จะเป็นกึ่งชนบท มีการสร้างบ้านเรือน
โรงเรียน วัด ตลาดบริการในชุมชนหรือกับ
สถานการณ์จำลองหมู่บ้านมาไว้ในเมือง
นักท่องเที่ยวบางครั้งอาจได้พบกับบรรยากาศ
แบบชนบทในเขตนี้ ซึ่งจะมีลักษณะเป็น
ธรรมชาติมากกว่าเขตอื่น คนในชุมชนอาจ
จัดสถานที่จอดรถ บริการร้านขายของที่
ระลึกให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมเยียนใน
ช่วงเวลาสั้นๆที่มีโอกาสมาเยี่ยมชม ในกรณีที่

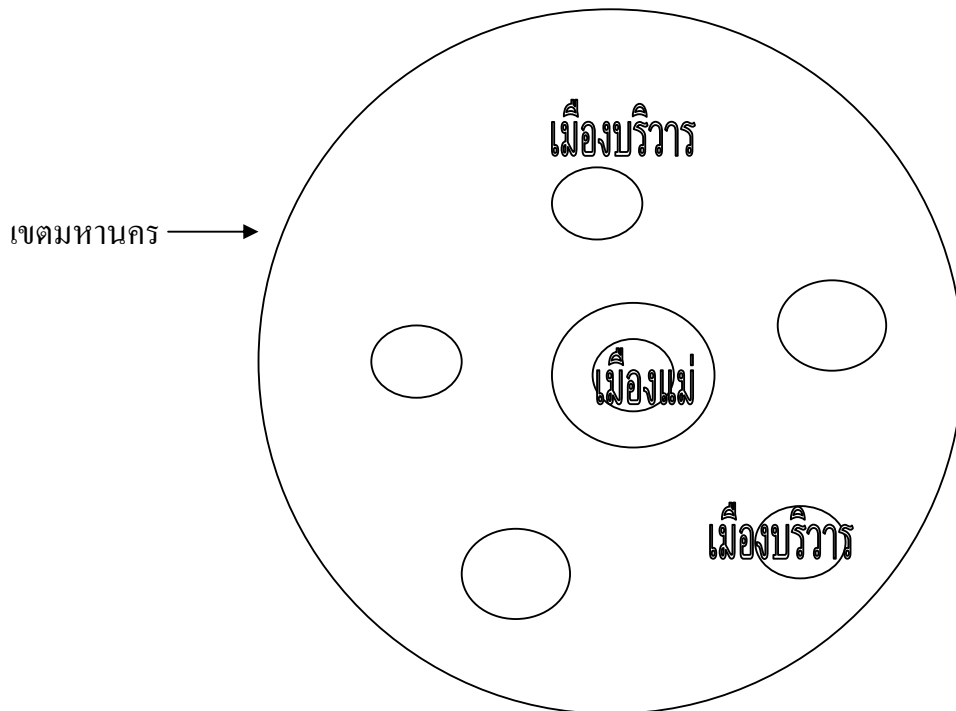
นักท่องเที่ยวไม่มีโอกาสไปท่องเที่ยวชม
ธรรมชาติที่อยู่ห่างไกลซึ่งต้องใช้เวลา
เดินทาง มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น

9.เขตอุตสาหกรรมชานเมือง (Estate)
หรือเป็นนิคมอุตสาหกรรม เป็นเขตที่
ออกแบบเป็นนิคมอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ
ประกอบด้วยเขตโรงงาน ที่ทำงาน โรงงาน
บำบัดน้ำเสีย ที่พักคนงาน ตลาด ศูนย์กลา
ทางสังคม วัด โรงเรียน เป็นการออกแบบ
ชุมชนที่แตกต่างกับชุมชนแบบอื่น
นักท่องเที่ยวอาจเข้าเยี่ยมชมการออกแบบ
ชุมชนส่วนที่เป็นบ้านพักอาศัย ระบบความ
ปลอดภัย ระบบการกำจัดของเสีย ระบบ

ศูนย์กลางทางสังคมที่ออกแบบสำหรับ
บริการชุมชนในนิคมอุตสาหกรรม ระบบ
สาธารณูปโภคที่ออกแบบเฉพาะ รวมทั้งการ
คมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำหรือทางอากาศ
ออกแบบมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาและ
เข้าใจระบบการทำงานของนิคม
อุตสาหกรรมสมัยใหม่อย่างแท้จริง เป็นการ
ออกแบบให้คนในชุมชนทำงานอยู่ใน
โรงงานที่มีความปลอดภัยร่วมกับครอบครัว
นักท่องเที่ยวจะได้ชมวิธีการออกแบบชุมชน
ที่วิศวกร สถาปนิกชุมชนออกแบบเป็น
ชุมชนแบบใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะไม่
เหมือนกับชุมชนที่อื่น

แผนภูมิที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เมืองหลักและเมืองบริวารเขตมหานคร

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลักและเมืองบริวารเขตมหานคร

10.เขตชานเมืองเข้าไปเย็นกลับ

(Commuter) เป็นเขตชนบทรอบนอกเมือง
ที่เคย

เป็นเมืองบริวาร(Satellites)มาก่อน เขตชาน
เมืองเข้าไปเย็นกลับได้รับการผนวกให้เป็น

ปริมณฑลกับเมืองแม่ (Metropolis)

กลายเป็นเขตมหานคร (Metropolitan area) นักท่องเที่ยว

เที่ยวจะได้ชมบรรยากาศแบบชนบทเป็น
เขตเฉพาะที่ต้องมาทำงานในเมือง หรือมา
ซื้อสินค้าในเมืองเป็นประจำ แต่มีชีวิตแยก
ออกจากเมือง นักท่องเที่ยวจะได้เข้าชม
บรรยากาศชนบทที่ใกล้เมืองออกแบบหนึ่ง
ที่แตกต่างกับชุมชนที่อยู่อาศัยในเมืองใน
ช่วงเวลานั้น

สังคมวิทยาการท่องเที่ยวและชุมชน
แสดงให้เห็นวิถีชีวิตที่หลากหลายแตกต่าง
ระหว่างชุมชนชนบทและเมือง เปรียบเทียบ

ด้านกายภาพ ภูมิศาสตร์ สังคมและ
วัฒนธรรม สะท้อนให้เห็นคุณภาพชีวิตที่
แท้จริงของชุมชนโลกยุคปัจจุบัน

